

موانع و مشکلات کاربرد اینترنت در فعالیت‌های علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

پرناز علیمردیان* - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
سید مهدی میر دامادی - عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
سید محمود حسینی - عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

چکیده

جامعه دانشجویی با توجه به روبه‌رو شدن با انفجار اطلاعات، دگرگونی‌ها و تغییراتی که خواه و ناخواه در اثر انقلاب الکترونیکی در ارائه خدمات ایجاد شده برای دسترسی به اطلاعات روز آمد و مورد نیاز خود، با مشکلات و موانع بسیار زیادی روبه‌رو هستند. هدف این تحقیق بررسی موانع و مشکلات کاربرد اینترنت در فعالیت‌های علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران می‌باشد. طرح این تحقیق از نوع مطالعات همبستگی است و برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه آماری تحقیق ۶۷۱ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری شاغل به تحصیل در سال تحصیلی (۸۵-۱۳۸۴) می‌باشد که از این تعداد ۲۴۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار تحقیق از لحاظ روایی براساس نظر متخصصان و اعتبار پرسشنامه نیز با اجرای آزمایشی آن انجام شد که آلفای کرونباخ محاسبه شده (۷۹٪) بود برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۲ انجام شده است. یافته‌های حاصل از آمار تحلیلی نشان می‌دهد که کاربرد اینترنت در فعالیت‌های علمی با وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه، کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه، نگرانی از ویروسی شدن رایانه، مغایرت اینترنت با اعتقادات ملی مذهبی، اخلاقی و اجتماعی، دانشجویان رابطه دارد. افزون بر این متغیرهای مستقل در تحلیل رگرسیون توانسته است حدود ۲۴ درصد تغییرات وابسته یعنی میزان کاربرد اینترنت را توجیه کند.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، دانشجویان تحصیلات تکمیلی، فعالیت‌های علمی

* . Email : parinazalimardian@yahoo.com

مقدمه

در عصر حاضر همه چیز در حال تغییر و تحول می‌باشد و به همین دلیل روز به روز با حجم فزاینده‌ای از اطلاعات روبه‌رو می‌شویم. اینترنت، تجلی دنیای نوین ارتباطات است. نامبر، تلفن، تلویزیون و روزنامه نیز از ابتدا به این اندازه فراگیر نبودند. اینترنت به عنوان یکی از نمودهای تازه ارتباطات، به همه جارسوخ کرده و این روند تکاملی روبه گسترش است. اینترنت قدیمی‌ترین و کامل‌ترین مظهر شاهراه اطلاعاتی الکترونیکی است و همان سیستمی است که به رایانه‌ها امکان تبادل اطلاعات با یکدیگر را می‌دهد. نکته مهم این است که تعداد شهروندان این جامعه بدون گذرنامه، همواره روبه افزایش است و جمعیت آن تقریباً هر صد روز، دو برابر می‌شود جامعه‌ای که قابل سرشماری نیست (نوظهور، ۱۳۸۰). با توجه به گسترش روز افزون شبکه جهانی اینترنت، ارائه این خدمات در ایران هر روز سریع‌تر می‌شود و منحصر به فرد بودن آن باعث شده که هر روز اقشار تازه‌ای از جامعه به آن روی آورند. استفاده از اینترنت از نظر اطلاع‌رسانی، سرگرمی و ارتباطات در کشور ما بسیار معمول شده و جنبه‌های بسیاری از آن وجود دارد که در میان کاربران ناشناخته مانده است (ادهم، ۱۳۸۰). امروزه آموزش عالی با چالش‌های بسیاری مواجه است که یکی از آنها رشد سریع فن‌آوری رایانه و استفاده از آن در تمام زمینه‌ها است. بیش از یک قرن است که آموزش کلاسی با رهبری و نظارت استادان مهم‌ترین شکل آموزش را در آموزش عالی تشکیل داده است، اما امروز این روش سنتی با فن‌آوری‌های جدید، همچون چند رسانه‌ای‌ها و ارتباطات راه دور در چالش است. جامعه دانشجویی با توجه به روبه‌رو شدن با انفجار اطلاعات، دگرگونی‌ها و تغییراتی که خواه و ناخواه در اثر انقلاب الکترونیکی در ارائه خدمات ایجاد شده و به دلیل گسترش ارتباطات و به کارگیری فن‌آوری ارتباطی بوده است، برای دسترسی به اطلاعات روز و مورد نیاز خود، استفاده از شبکه‌های اطلاع‌رسانی، به ویژه شبکه جهانی اینترنت را موجب افزایش سطح بهره‌وری در فعالیت‌های آموزشی - پژوهشی خود می‌دانند. فهرست کتابخانه‌ها، راهنماها، پایگاه‌های اطلاعاتی، مجلات علمی و منابع مرجع بسیاری در زمینه کشاورزی از طریق محیط فرامتنی و چندرسانه‌ای وب قابل دسترسی می‌باشد که بسیاری از دانشجویان با این منابع و مزایای آنها در پیشبرد فعالیت‌های آموزشی - پژوهشی خود می‌دانند. فهرست کتابخانه‌ها، راهنماها، پایگاه‌های اطلاعاتی، مجلات علمی و منابع مرجع بسیاری در زمینه کشاورزی از طریق محیط فرامتنی و چند رسانه‌ای وب قابل دسترسی می‌باشد که بسیاری از دانشجویان با این منابع و مزایای آنها در پیشبرد فعالیت‌های آموزشی - پژوهشی آشنا نیستند. از تأییراتی که انتظار می‌رود شبکه اینترنت بر استفاده‌کنندگان داشته باشد، تأثیر در رفع نیازهای آموزشی و پژوهشی آنان می‌باشد بنابراین برای استفاده کاربران از این شبکه لازم است مشکلات و دلایل عدم استفاده از اینترنت در مجامع دانشگاهی و به ویژه در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته‌های کشاورزی مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان اثربخشی این فن‌آوری را ارتقاء و امکان استفاده بهینه از آن را برای افزایش کمی و کیفی فراهم آورد.

مطالعات انجام شده:

مطالعات، بررسی‌ها و پژوهش‌های مختلفی در سال‌های اخیر درباره اینترنت در سطح داخلی و در سطح خارجی صورت گرفته است با این وصف، در این بخش سعی شده است که به پاره‌ای از این مطالعات به طور گذرا اشاره شود. بابا رضایی کاشانی (۱۳۷۹)، در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به بررسی میزان استفاده و رضایت اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی از اینترنت پرداخته است. در این تحقیق، روش پژوهش پیمایشی و برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شده است. جامعه مورد بررسی شامل ۱۶۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران است. یافته‌ها نشان می‌دهد که ۹۵/۷ درصد اعضای هیئت علمی مورد پژوهش از اینترنت استفاده می‌کنند. به طور کلی در بین استفاده‌کنندگان، ۹۵/۵ درصد از خدمات اینترنت راضی هستند، به طوری که بیش از نیمی از آنها (۵۵/۵ درصد) از این خدمات در حد متوسط رضایت دارند. در حدود ۴۳ درصد از آنان میزان رضایت خود را در حد زیاد و بسیار زیاد دانسته‌اند. همچنین این پژوهش نشان می‌دهد که ۴/۵ درصد از افراد استفاده‌کننده، از خدمات اینترنت رضایت ندارند. براساس نتایج این پژوهش علت اصلی استفاده از اینترنت در وهله اول کسب اطلاعات روز آمد (۵۵/۶) درصد و پس از آن، انجام کارهای پژوهشی (۴۱) درصد بوده است. جعفر یعقوبی (۱۳۸۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود به عوامل مؤثر بر پذیرش و کاربرد اینترنت در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته ترویج و آموزش کشاورزی طراحی وبسایت، پرداخته است. روش تحقیق در بخش اول توصیفی و ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه است، برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آماری توصیفی و استنباطی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۷۸ درصد پژوهشگران ترویج و آموزش کشاورزی به اینترنت دسترسی دارند و حدود ۵۸/۳ درصد از آنها در حد زیاد با امکانات اینترنت آشنایی دارند. مهم‌ترین هدف پژوهشگران ترویج از کاوش در اینترنت به ترتیب، انجام فعالیت‌های پژوهشی، شناسایی منابع تخصصی و روز آمد کردن اطلاعات تخصصی بوده است. بیشترین مورد استفاده از اینترنت توسط دانشجویان، برای انجام پایان‌نامه و تکالیف درسی بوده است. یافته‌ها نشان داد که بین نگرش پژوهشگران نسبت به پیچیدگی اینترنت با پذیرش کاربرد آن رابطه منفی و معنی‌داری مشاهده می‌شود.

«کارول کمپبل برادشو» در سال (۲۰۰۰) در پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود با عنوان «پژوهش‌های اینترنت: چگونگی استفاده از اینترنت برای تحقیقات اصلی و فرعی» از ۳۷۷ پژوهشگر، درباره استفاده آنها از اینترنت نظرخواهی شده است. همچنین از پژوهشگران درباره استفاده آنها از اینترنت برای پیشینه‌های تحقیق در پروژه‌ها و فعالیت‌هایشان سؤال شده است. نیمی از پژوهشگران پرسشنامه خود را از طریق پست معمولی و نیمی دیگر، پرسشنامه‌های خود را با پست الکترونیکی دریافت کردند. یافته‌های پژوهش نشان داد که درصد کمی از پژوهشگران از اینترنت برای جمع‌آوری پیشینه اطلاعات پژوهشی‌شان از شبکه

اینترنت استفاده می‌کنند هر چند آنها در نظر دارند که در سال‌های آتی از اینترنت برای تحقیقات اصلی خود بیش‌تر استفاده کنند. بررسی تعداد پرسشنامه‌های دریافت شده نشان داد که رغبت پاسخ به پرسشنامه پستی نسبت به پرسشنامه الکترونیکی بیشتر بوده است. المتریف (2000، Almotrif) در تحقیقی با عنوان «اثرات مقطع تحصیلی و جنسیت دانشجویان در استفاده از اینترنت به عنوان ابزاری الف) آموزشی ب) پژوهشی پ) ارتباطی ت) سرگرمی» اثرات استفاده از اینترنت را مورد بررسی قرار داده است. محقق با استفاده از روش‌های آماری، تجزیه واریانس یک طرفه ANOVA و کای اسکور (chi-square) داده‌های ۸۰۰ نفر دانشجوی دانشگاه اوهایو آمریکا را تحلیل و به نتایج زیر دست یافته است:

۱- مردان در چهار زمینه مورد بحث استفاده بیشتری از اینترنت داشته‌اند؛
 ۲- جنسیت نقش کاملاً معنی‌داری در استفاده کلی دانشجویان در فعالیت‌های روزانه بازی می‌کند؛

۳- در مقطع لیسانس، دانشجویان دختر از اینترنت در امور پژوهشی استفاده بیشتری نموده‌اند. در ضمن دانشجویان دختر و دانشجویان ارشد و دکتری در امور ارتباطی از اینترنت بیشتر استفاده کرده‌اند؛

۴- هر چه تحصیلات بالاتر باشد چون تجربیات آموزشی و بلوغ روانی فرد بیشتر است استفاده از اینترنت در زمینه‌های آموزشی پژوهشی و ارتباطات نیز بیشتر است؛
 ۵- پسران دانشجو در سطح لیسانس از اینترنت برای فعالیت‌های تفریحی بیشتر استفاده نموده‌اند؛

۶- استفاده از دانشجویان دختر و پسر در مقطع ارشد و دکتری از اینترنت در امور تفریحی کم و یکسان بوده است؛

۷- معدل دانشجویان با استفاده آنان از اینترنت در زمینه آموزش و پژوهش و ارتباطات همبستگی مثبت و معنی‌داری دارد.

محمد مبارک الهیبی؛ در سال (۲۰۰۱) در رساله دکترای خود استفاده از اعضای هیئت علمی از تکنولوژی اینترنت در دانشگاه‌های عربستان سعودی را بررسی کرده است. هدف از این مطالعه بررسی میزان پذیرش و استفاده از تکنولوژی اینترنت توسط اعضای هیئت علمی در دانشگاه‌های عربستان سعودی بوده است. این بررسی در صدد است ۱- الگوی استفاده از اینترنت توسط اعضای هیئت علمی در عربستان سعودی را تعیین کند. ۲- پرسش‌های خاصی که در رابطه با ویژگی‌های استفاده از اینترنت هستند را شناسایی کند. پرسش اساسی که در این مطالعه مد نظر بوده است: ۱- چه چیزی باعث پذیرش و استفاده از تکنولوژی اینترنت توسط اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های عربستان سعودی شده است. ۲- اعضای هیئت علمی عربستان سعودی در چه مرحله‌ای از استفاده از تکنولوژی اینترنت هستند. گردآوری اطلاعات مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه و به روش پیمایشی انجام گرفت. پرسشنامه در میان ۵۰۰ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه انتخاب شده و به طور تصادفی توزیع شد. یافته‌های

تحقیق نشانگر این نکته هستند که اشاعه تکنولوژی اینترنت در میان اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در مراحل اولیه رشد است. اکثریت پاسخ‌دهندگان (۷۴/۶) درصد از تکنولوژی اینترنت استفاده می‌کنند و دیگر اینکه (۶۸/۴٪) از کاربران از ۲ سال پیش از شبکه استفاده می‌کنند (۳۱/۴) درصد نیز از اینترنت بیش‌تر از ۲ سال است که استفاده می‌کنند. این تحقیق نشان داد که تعداد قابل ملاحظه‌ای از افراد مورد بررسی (۲۵/۴٪) تمایل به استفاده از اینترنت ندارند.

اهداف تحقیق

هدف کلی این تحقیق عبارت است از: «بررسی موانع و مشکلات کاربرد اینترنت در فعالیت‌های علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران». به عبارت دیگر تحقیق حاضر به دنبال آن است تا ضمن مشخص ساختن میزان استفاده دانشجویان از اینترنت به بررسی موانع و مشکلات کاربرد آن در فعالیت‌های علمی دانشجویان بپردازد تا براساس آن راهکارهای مؤثری به منظور استفاده بهینه و مناسب از اینترنت ارائه نماید.

نوع و روش تحقیق

از دیدگاه طبقه‌بندی تحقیقات بر مبنای هدف، تحقیق حاضر از نوع تحقیقات کاربردی می‌باشد. زیرا قانونمندی‌ها، اصول و فنی‌هایی که در تحقیقات پایه تدوین شده است، برای حل مسائل اجرایی و واقعی به کار گرفته می‌شود. این پژوهش جزء تحقیقات توصیفی یا غیر آزمایشی قرار می‌گیرد، چون هدف آن توصیف شرایط یا پدیده‌های مورد بررسی است. در شیوه توصیفی محقق به جمع‌آوری اطلاعات واقعی و مفصل از پدیده‌ای ویژه می‌پردازد. در این‌گونه تحقیق شناسایی و بررسی مسائل، شرایط و وقایع جاری مدنظر بوده و به مقایسه و ارزشیابی پرداخته می‌شود. همچنین این تحقیق از نوع همبستگی می‌باشد، زیرا در آن رابطه بین متغیرها براساس هدف تحقیق تحلیل و بررسی می‌شود و با استفاده از تحلیل رگرسیون و مدل معادلات ساختاری می‌توان تأثیر متغیرها را با دقت بیشتر مورد مطالعه قرار داد (سرمد، ۱۳۷۶).

متغیرهای تحقیق

● متغیر وابسته

متغیر وابسته در این تحقیق کاربرد اینترنت در فعالیت‌های علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران می‌باشد.

● متغیرهای مستقل

متغیرهای مستقل در این تحقیق عبارتند از:

۱- مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه؛

- ۲- کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه؛
- ۳- نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن رایانه؛
- ۴- رویارویی با مشکلات فنی؛
- ۵- عدم تمرکز دانشجویان در هنگام استفاده از اینترنت؛
- ۶- مغایرت اینترنت با اعتقادات ملی مذهبی، اخلاقی و اجتماعی؛
- ۷- گرانی رایانه؛
- ۸- هزینه بر بودن اینترنت؛
- ۹- تعداد فرزندان.

جامعه آماری تحقیق

جامعه آماری در این تحقیق کلیه دانشجویان مقطع دکتری و کارشناسی ارشد رشته‌های کشاورزی هستند که در سال تحصیلی (۸۵-۸۴) در دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران مشغول به تحصیل می‌باشند. تعداد دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری ۶۷۱ نفر می‌باشد که از بین این افراد تعداد ۲۴۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و مورد مطالعه قرار گرفتند.

◀ روش برآورد حجم نمونه

برای برآورد حجم نمونه پس از انجام پیش‌آزمون، از فرمول زیر استفاده شده است و در نمونه‌گیری تحقیق حاضر از روش نمونه‌گیری تخصیص نسبی استفاده شده است.

$$n = \frac{Z^2 np(1-q)}{d(N-1) + Z^2 P(1-q)}$$

$$n = \frac{(1/96)^2 (671 \times 0/5 \times 0/5)}{(0/5 \times 0/5)(670) + (1/96)^2 (0/5 \times 0/5)} = 244$$

◀ روش گردآوری اطلاعات

در این تحقیق برای جمع‌آوری از روش‌های مختلفی همچون مطالعه استادی، جستجو در شبکه اینترنت و بانک‌های اطلاعاتی برای دستیابی به اطلاعات بخش نظری و مشاهده و مصاحبه برای جمع‌آوری اطلاعات میدانی استفاده گردیده است.

◀ ابزار گردآوری اطلاعات

وسیله اصلی مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه می‌باشد. به منظور دستیابی به

اطلاعات مورد نظر در تحقیق، با استفاده از پرسش‌های تحقیق پیش‌نگاشته‌ها، فرضیه‌ها و مصاحبه‌ها پرسشنامه‌ای تهیه گردید و روایی و پایایی آن به شرح زیر مورد مطالعه قرار گرفت:

◀ روایی پرسشنامه

در این مطالعه برای دستیابی به روایی صوری، پرسشنامه به تأیید صاحب‌نظران و اساتید رشته ترویج و آموزش کشاورزی رسید. پس از گردآوری نظرات، تعدادی از سؤالات پرسشنامه حذف، مواردی اصلاح و تعدادی دیگر اضافه گردید.

◀ پایایی

برای تعیین اعتبار پرسشنامه، اجرای آزمایشی در دانشگاه علوم و تحقیقات صورت گرفت. برای این منظور تعداد ۳۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری رشته منابع طبیعی انتخاب شدند و پرسش‌های تحقیق را تکمیل نمودند. سپس با استفاده از نرم‌افزار SPSS آلفا کرونباخ محاسبه گردید. که ضریب آلفای کرونباخ ۷۹ درصد برآورد شد که برای تحقیق فوق قابل قبول می‌باشد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

الف - آمار توصیفی

شامل جداول فراوانی، شاخص‌های گرایش مرکزی (میانگین، نما، میانه) شاخص گرایش خارجی (واریانس، انحراف معیار و دامنه و ...) می‌باشد.

ب - آمار تحلیلی

که شامل موارد زیر است:

۱- برای محاسبه ضریب همبستگی بین دو جفت متغیرهایی که به صورت ترتیبی بیان شده‌اند و یا اینکه یکی از متغیرها به صورت فاصله‌ای باشد از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است؛

۲- برای تعیین اثرات ترکیبی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از رگرسیون چند متغیره استفاده شده است. در ضمن انجام عملیات آماری با نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۲ می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

با استفاده از آمار توصیفی و استنباطی اطلاعات و داده‌ها مورد بررسی قرار گرفتند. متوسط سن افراد ۲۸ سال بود که جوان‌ترین آنها ۲۲ سال و مسن‌ترین آنها ۴۶ سال داشته‌اند. جنسیت ۶۴/۴ درصد پاسخگویان مرد و ۳۵/۶ درصد زن بودند. از نظر محل سکونت نتایج حاکی از آن است که ۹۵/۱ درصد از دانشجویان در شهر و ۴/۹ درصد در

روستا زندگی می کنند. از نظر محل اقامت کنونی ۸۲/۸ درصد پاسخگویان با بالاترین درصد با خانواده و تنها ۶/۸ درصد افراد در خوابگاه اقامت دارند. همچنین ۶۵/۸ درصد از پاسخگویان را افراد مجرد و ۳۴/۲ درصد را متأهل تشکیل می دادند. ۱۸/۸ درصد پاسخگویان با بیشترین میزان فراوانی اصلاً فرزندی نداشته اند. از نظر گرایش تحصیلی ۸/۹ درصد از پاسخگویان با بیشترین فراوانی در رشته زراعت و ۱/۳ درصد از پاسخگویان با کمترین فراوانی در هر یک از رشته های علوم دامی (تغذیه دام)، علوم دامی (اصلاح نژاد دام) و مکانیک ماشین های کشاورزی مشغول به تحصیل می باشند. همچنین ۷۱/۳ درصد از پاسخگویان با بیشترین فراوانی در سال ۱۳۸۴ وارد دانشگاه شده اند. از نظر مقطع تحصیلی نتایج حاکی از آن است که ۶۸ درصد پاسخگویان در مقطع کارشناسی ارشد و ۳۲ درصد در مقطع دکتری مشغول به تحصیل بودند. از نظر پرداخت هزینه اینترنت ۷۱/۶ درصد از پاسخگویان با بیشترین درصد برای استفاده از اینترنت هزینه پرداخت می کنند و تنها ۲۸/۴ درصد هزینه ای پرداخت نمی کنند. از نظر مکان دسترسی به اینترنت ۲۹ درصد از پاسخگویان با بیشترین درصد در منزل به اینترنت دسترسی داشته اند. همچنین میانگین دسترسی به اینترنت در دانشگاه ۲/۸۴ بوده است که حاکی از آن است که دانشجویان در حد متوسط در دانشگاه به اینترنت دسترسی دارند. بیشترین تعداد دانشجویان (۲۷/۳ درصد) وضعیت شبکه دانشگاه را خوب ولی با سرعت کم ارزیابی کرده اند. نتایج نشان می دهد که کمبود تعداد کامپیوترهای سایت دانشگاه علت عدم کیفیت شبکه اینترنت در دانشگاه می باشد. از نظر کافی بودن ساعات کار سایت دانشگاه ۶۶/۱ درصد از پاسخگویان عنوان نمودند که ساعات کار سایت دانشگاه پاسخگوی نیازهای آنها نمی باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

تحلیل استنباطی داده ها

◀ بررسی روابط بین متغیرها

به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شد. جدول شماره (۱) نتایج حاصل از این قسمت را نشان می دهد.

جدول (۱) - رابطه بین متغیرهای تحقیق

ردیف	متغیر وابسته	متغیر مستقل	رابطه	مجموعه
۱	وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه	کاربرد اینترنت	۰/۱۸۱** -	۰/۰۰۷
۲	کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه	کاربرد اینترنت	۰/۱۹۱** ۰/	۰/۰۰۴
۳	نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن رایانه	کاربرد اینترنت	۰/۱۸۴** -	۰/۰۰۶
۴	رویارویی با مشکلات فنی	کاربرد اینترنت	۰/۰۵ --	۰/۴۶۴
۵	عدم تمرکز در هنگام استفاده از اینترنت	کاربرد اینترنت	۰/۰۰۵ -	۰/۹۴۵
۶	مغایرت اینترنت با اعتقادات ملی - مذهبی، اخلاقی و اجتماعی	کاربرد اینترنت	۰/۱۹۸** ۰/	۰/۰۰۳
۷	گرانی رایانه	کاربرد اینترنت	۰/۰۳۴ -	۰/۶۱۱
۸	هزینه بر بودن اینترنت	کاربرد اینترنت	۰/۰۰۵ -	۰/۹۴۶
۹	تعداد فرزندان	کاربرد اینترنت	۰/۰۳۵ -	۰/۵۹۱

(منبع: یافته‌های حاصل از تحقیق)

۱- رابطه بین وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان: بین وجود مشکلات ارتباطی در دانشگاه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. یعنی وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی دارد.

۲- رابطه بین کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان: بین کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد. به عبارتی کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی دارد.

۳- رابطه بین نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن رایانه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان: بین نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن رایانه و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان رابطه منفی و معنی دار وجود دارد. به عبارتی نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن رایانه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر

منفی دارد.

۴- رابطه بین مغایرت اینترنت با اعتقادات ملی مذهبی، اخلاقی و اجتماعی و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان: بین مغایرت اینترنت با اعتقادات ملی مذهبی، اخلاقی و اجتماعی و کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان رابطه منفی و معنی داری وجود دارد.

تحلیل رگرسیون چند متغیری

نتیجه تجزیه واریانس برای معادله رگرسیون ($F = ۸/۷۷۱$) معنی دار است و لذا می توان معادله مذکور را با نتایج دیگری که در جدول وجود دارد معتبر و قابل تحلیل دانست. مقدار R کل معادله برابر $۰/۲۸۳$ است یعنی رابطه متغیرهای مستقل کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه، وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه، در حد قابل توجهی است و از نظر آماری نیز معنی دار است. R^2 نشان می دهد که مجموعه متغیرهای مستقل تا چه حد تغییرات متغیر وابسته را تبیین می کند R کلی معادله برابر $۰/۲۴۰$ می باشد و در واقع می توان گفت ۲۴ درصد از واریانس متغیر وابسته (کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان) ناشی از مجموعه متغیرهای فوق می باشد. مقدار R^2 به دست آمده در بالا مقداری است که برای جامعه نمونه محاسبه شده است اما R^2 ضریب همبستگی کل جامعه را نشان می دهد که در اینجا برابر $۰/۲۳۱$ می باشد. لازم به ذکر است که برای مقایسه تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از ضریب B استفاده شده چرا که برای محاسبه مقدار B کلیه متغیرهای مستقل موجود در معادله به متغیرهای استاندارد تبدیل گردیده اند. بدین ترتیب هر متغیری که عدد بزرگتری دارد، دارای وزن و تأثیر بیشتری بر متغیر وابسته می باشد. حال با توجه به توضیحات ارائه شده، معادله رابطه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته تحقیق به شکل زیر در می آید:

$$Y = (-19.420)X1 + (17.975)X2 + 32.395$$

که در آن:

$X1$: کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه

$X2$: وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه

تحلیل داده ها

با توجه به ضریب همبستگی اسپیرمن و سطح معنی داری قابل قبول آن بین متغیر وابسته تحقیق (میزان استفاده از اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان) و متغیرهای مستقل در ۴ مورد زیر همبستگی معنی داری مشاهده گردید:

۱- هر چه مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه بیشتر باشد کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان کمتر می شود ($r = ۰/۱۸۱$ ، $P = ۰/۰۰۷$).

- ۲- کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی دارد ($P = 0/004$, $r = -0/191$).
- ۳- نگرانی دانشجویان از ویروسی شدن کامپیوتر بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی دارد ($P = 0/006$ و $r = -0/184$).
- ۴- اینترنت با اعتقادات ملی مذهبی، اخلاقی و اجتماعی بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی دارد ($P = 0/003$, $r = -0/198$).
- همچنین به منظور سنجش تأثیر جمعی متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته از رگرسیون چند متغیری به روش گام به گام استفاده شد. R^2 کلی محاسبه شده برای این معادله مربوطه برابر (۰/۲۴۰) می باشد و در واقع می توان گفت ۲۴ درصد از واریانس متغیر وابسته (کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی) ناشی از مجموعه متغیرهای مستقل کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه، وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه، می باشد که در این میان متغیر کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه بیشترین تأثیر را دارا بوده است. کمترین نقش نیز مربوط به وجود مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه است. R^2 تعدیل شده (ضریب همبستگی کل) نیز برابر (۰/۲۳۱) می باشد.

نتیجه گیری

در مجموع با توجه به یافته های به دست آمده از تحقیق می توان نتیجه گرفت که تأثیر متغیر مستقل کافی نبودن ساعات کار سایت دانشگاه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی بیشترین تأثیر منفی را داشته از سوی دیگر دانشجویان مورد مطالعه ساعات کار سایت دانشگاه را کافی ندانسته اند. لذا به منظور کاربرد بیشتر اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان توصیه های زیر ارائه شده است:

پیشنهادات:

- ۱- با توجه به نتایج حاصل از تحقیق، مشکلات خطوط ارتباطی در دانشگاه بر کاربرد اینترنت در فعالیتهای علمی دانشجویان تأثیر منفی داشته لذا توصیه می گردد که دانشگاه سرعت و کیفیت خطوط ارتباطی را ارتقاء بخشد.
- ۲- یافته های حاصل از تحقیق نشانگر آن است که ساعات کار سایت دانشگاه پاسخگوی نیازهای دانشجویان نمی باشد و توصیه می گردد که ساعات کار سایت افزایش یابد؛
- ۳- یافته های حاصل از تحقیق نشان می دهد که کمبود تعداد رایانه ها علت اصلی عدم کیفیت شبکه اینترنت در دانشگاه می باشد لذا توصیه می گردد، تعداد رایانه ها افزایش یابد تا استفاده از اینترنت برای کلیه دانشجویان آزاد گردد؛
- ۴- توصیه می شود برای هر دانشجو با توجه به مقطع تحصیلی آنان ساعات معینی در ماه برای استفاده از اینترنت در نظر گرفته شود تا فقط به منظور انجام کارهای علمی و تحقیقاتی

از سایت دانشگاه استفاده شود؛

۵- نتایج تحقیق نشان می‌دهد بیشترین دسترسی به اینترنت در منزل بوده و دسترسی دانشجویان به اینترنت در دانشگاه چندان رضایت‌بخش نمی‌باشد لذا توصیه می‌گردد که شبکه‌های رایانه‌ای گسترش و تقویت گردد و تمهیداتی برای استفاده از رایانه و اینترنت در گروه‌های آموزشی فراهم گردد.

منابع

- ۱- ادهم، ع (۱۳۸۰). «رفتار مصرفی کاربران اینترنت در شهر تهران». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات. صص (۴-۵۶).
- ۲- آزاد، ت (۱۳۷۶). «تبادل و تقابل فرهنگی در عصر ماهواره، سروش رسانه‌ها و فرهنگ». مجموعه مقالات ۲، تهران: سروش، ص ۲۱.
- ۳- نوظهور، م (۱۳۸۰). «تأثیر اینترنت در کشورهای در حال توسعه، مجله آموزشی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی». سال دوم، شماره ۱۷، صص (۴۷-۶۱).
- ۴- یعقوبی، ج (۱۳۸۰). «بررسی عوامل مؤثر بر کاربرد اینترنت در فعالیت‌های آموزشی پژوهشی دانشجویان رشته ترویج و آموزش کشاورزی و طراحی وبسایت». پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس، صص (۴۰-۱۱).

- 5- Al_Motrif, A. F. (2000). "The Effect of College Students Educational Level and Gender on Their Use of Internet as (a) an Instructional Tool, (b) a Research Tol, (c) a Communication Toll." (d) an Entertainment Toll. (Doctoral Dissertation, Ohio University).
- 6- Allehabibi, Mohammad. (2001). "Faculty Adoption of Internet Technology in Saudi Arabian Universities." PHD, DAI_A62/04.
- 7- Bradshow, Carol Campbell. (2000). "Internet Research : How Faculty Use the Internet for Primary and Secondary Research." DAI_A 67/01.
- 8- Bautier, Philippe. (2004). %85 of Student Used the Internet in 2004. Available at : <http://epp.eurosta.cec.eu.int/pls/docs/PGE-CAT-11/4-10112005-EN-AP.pdf>
- 9- Hafkin, Nancy. (2002). "Gender, ICTs and Agriculture." [On-Line]. Available at: http://www.agricta.org/observatory2002/background_paper.pdf.

پرتال جامع علوم انسانی